

PRESSENS
FAGLIGE UTVALG

PFU-SAK NR. 271/19

KLAGER: Ronny Rønning, eier av Alternativ Media med samtykke
PUBLIKASJON: ABC Nyheter
PUBLISERINGSDATO: 02.12.2019
STOFFOMRÅDE: Media/politikk/krim/justis
SJANGER: Nyhetsartikkel
SØKERSTIKKORD: Tittebruk, identifisering, stigmatiserende ordbruk
REGISTRERT: 31.12.2019
BEHANDLET I PFU: 29.04.2020
BEHANDLINGSTID: 119 dager
KLAGEGRUPPE: Medieaktør
PFU-KONKLUSJON:
HENVISNING VVPL.:
OMTALE/ANONYM.:
MERKNADER: Samtykke vedlagt.

SAMMENDRAG:

ABC Nyheter publiserte en artikkel **mandag 2. desember 2019** med tittelen: «Nazi-tilknyttet kvinne i Trondheim fratatt våpen»

«Anneli Virtanen (51) er bosatt i Trondheim og fratatt våpen og tillatelser av svensk politi. De mener hun er med i nazi-bevegelsen NMR og utgjør en sikkerhetsrisiko.»

Brødtekst:

«Tidligere i år flyttet den 51-årige svenske kvinnen til Trondheim. Her deltar Anneli Virtanen i arbeidet med å bygge opp en ny høyrevridd mediekanal hvor Ronny Rønning står som eier. De to er også oppført med samme adresse. I politiets dokumenter fra Sverige knyttes Virtanen til den nazistiske gruppen NMR (Den nordiske motstandsbevegelsen). Selv hevder 51-åringen å ha forlatt denne gruppen, selv om politiet sier hun er med i etterretningsdokumenter datert så sent som 26. august 2019.»

Artikkelen var illustrert med en skjermdump fra kanalen Alternativ Media. Bildeteksten var:

«Sammen med Ronny Rønning driver nazi-tilknyttede Anneli Virtanen kanalen «Alternativ Media» i Trondheim. Foto: Skjermdump/ Alternativ media»

Lenke til artikkelen som også ligger i mappa:

<https://www.abcnyheter.no/nyheter/politikk/2019/12/02/195630430/nazi-tilknyttet-kvinne-i-trondheim-fratatt-vapen>

KLAGEN:

Klager er Ronny Rønning, eier av Alternativ Media; et nettsted han i klagen opplyser å drive sammen med sin samboer og forlovede, Anneli Virtanen. Anneli Virtanen samtykker i klagen.

Klager reagerer først og fremst på identifisering og omtalen av «Nazi- tilknyttet» Det anføres brudd på VVP 4.1 og 4.7. Det vises også til VVP 4.3, med tanke på bruk av begreper som kan virke stigmatiserende bruk av begreper. Videre reageres det på journalistisk oppførsel og konsekvenser en slik medieomtale får.

Klager opplyser at Anneli Virtanen ble fratatt sine jaktvåpen av politiet i Sverige. «Dette skjedde før hun flyttet til Norge, som hun gjorde midt i september. Politiet begrunnet dette med at hun kjente noen i Den Nordiske Motstandsbevegelsen (NMR). Hun ble fratatt fire jaktvåpen som hun lovlig eide, og aktivt brukte på jakt, samt en lyddemper, som er helt ordinært brukt i forbindelser med villsvinjakt. Hun har for øvrig et rent rulleblad. [...] Hun har tidligere hatt kontakt med medlemmer, også sentrale, i NMR, men har for lengst fjernet seg fra disse, med unntak av noen få private venner av ikke-politiske årsaker. Politiet kan ikke bevise at hun er medlem i NMR, men mener det er hun som må motbevise medlemskap.»

Klagen gjelder ikke at politiet urettmessig fratok Virtanen våpen. Poenget med å klage til PFU er at ABC Nyheter's journalist bedriver «nazi-fiksering» og «setter de han oppfatter som "nazister" i gapestokk». Det vises til de konsekvenser denne medieomtalen har fått i form av trusler og vold.

Før publiseringen, via SMS, spurte journalist Ola Karlsen, Anneli Virtanen om det var ok å identifisere. «Hun svarte klart og tydelig, at det var ikke greit. Altså et klart nei. Karlsen respekterte ikke dette, og publiserte artikkelen med bilde, navn, hennes alder og hjemby.» Se vedlagte SMS- samtale.

Klager ber PFU vurdere om det var nødvendig å identifisere: «Dette settes i lys av at voldskriminelle blir i de fleste tilfeller anonymisert i de fleste artikler i norsk media. Jeg ber dere ta med i betraktningen at Anneli er en lovlydig borger som aldri har gjort noe kriminelt, med unntak av noen gamle fartsbøter.»

Klager mener journalisten var klar over at en «nazi-omtalen» ville sette Anneli Virtanen i fysisk fare: «Vil PFU sitte stille og godta at brutale voldsforbrytere og voldtektsforbrytere blir både sladdet og anonymisert, mens lovlydige borgere – uten å ha gjort noe som helst kriminelt – blir hengt ut i full offentlighet, og dermed satt i fare for angrep fra voldstørstige ekstremister?»

FORSØK PÅ MINNELIG LØSNING:

Partene har vært i kontakt med sikte på å løse saken i minnelighet, uten at dette har ført fram.

TILSVARSRUNDEN:

ABC Nyheter avviser brudd på god presseskikk.

Det vises først til Virtanens tidligere rolle/aktivitet i Sverige. «I arbeidet med å granske Virtanens bakgrunn fra Sverige, fikk ABC Nyheter en dom fra Forvaltningsretten i Stockholm datert 12. november 2019, et PM fra svensk politis etterretningsenhet (19.august 2019) og politiets beslutning om våpeninndragelse (26.august 2019). Dokumentene beskriver Virtanens deltakelse i ulike NMR-demonstrasjoner – hvor hun også var ikledd uniform og NMRS symboler. I den siste konkluderes det så sent som 26. august 2019 at hun fortsatt «er aktiv i NMR», og at det uansett medlemskap eller ikke vil være av betydning for en våpenlisens hvilket miljø hun er aktiv i. [...] I dommen påpekes det at hun ikke har levert noen bevis som støtter påstanden om at hun har forlatt NMR eller tatt avstand fra bevegelsen. Retten kan «ikke utelukke» at hennes våpen «kan bli misbrukt av det miljøet hun brukte å oppsøke». Tilsvaret vedlegg 6, spaningsrapport

Høsten 2019 flyttet Anneli Virtanen til Norge, og arbeider sammen med Ronny Rønning for å bygge opp en ny høyrevridd mediekanal. I tilsvaret bruker ABC Nyheter mye plass på å vise hvilket innhold Alternativ Media publiserer, både på eget nettsted (<https://alternativ-media.com/>), og på Facebook med 7 950 følgere (<https://www.facebook.com/alternativmedia.no>).

Det vises til Virtanens fremtredende rolle i mediekanalene, blant annet som programleder på live-sendinger og i å lage reklamesnutter for selskapet. Her selges noe de kaller motstandsbånd – armbind med det norske flagget. Se reklamen i «Tilsvaret vedlegg 4- motstandsbånd».

ABC Nyheter skriver: «Ronny Rønning og hans forlovede Anneli Virtanen driver politisk virksomhet i en åpen mediekanal med mål om å nå et størst mulig publikum. De framstår både på nett og i egen tv-kanal med fullt navn. Det ligger både i ABC Nyheters natur og redaktørstyrte mediers samfunnsoppdrag å belyse hvem som er aktører i samfunnet. At Anneli Virtanen på spørsmål fra ABC Nyheter sier hun ikke ønsker å bli navngitt, kan ikke tillegges noe vekt i denne sammenhengen.»

ABC Nyheter mener at i rollen som offentlig medieperson er Anneli Virtanens bakgrunn også relevant. «I dokumentene ABC Nyheter har fått tilgang til, datert så sent som 26. august 2019, slås det fast at Virtanen er aktivt medlem i Nordiska motståndsrörelsen (NMR), og at dette er en «høyreekstrem militant nazistisk organisasjon som blir vurdert som den av de høyreekstremerne organisasjonene som utgjør den største trusselen mot Sveriges indre sikkerhet.»

Dette er høyst relevant informasjon om en person som under fullt navn driver åpne, politiske tv-sendinger på nett. Hennes personlige og private forhold (VVP 4.3) er absolutt av offentlig interesse i denne rollen hun frivillig har inntatt.

ABC Nyheter kan heller ikke se at omtalen av Virtanens forhold går lengre når det som gjelder for saklighet og omtanke i presentasjonen, jf. VVP 4.1. «Vi har utelukkende holdt oss svært nøkternt til de svenske politidokumentene, innholdet i tv-sendingene hvor hun selv har medvirket og brukt kommentarene hun har gitt i SMS-intervju med vår medarbeider. At hun sier «formelt vil jeg si at jeg ikke er nazist» er ut fra øvrig dokumentasjon i saken etter ABC Nyheters mening ikke egnet til å styrke Alternativ Medias klage.»

ABC Nyheter avviser også brudd på VVP 4.7, identifisering. Virtanen hadde lenge drevet politisk virksomhet, blant annet ved å delta i offentlige demonstrasjoner iført organisasjonens uniform i tilknytning til NMR i Sverige, før hun flyttet til Trondheim. Ifølge Expo.se hadde hun publisert bilder av et gevær med inngravert hakekors på sosiale medier, og på andre bilder har hun posert med våpenet.

Les mer: <https://expo.se/2019/11/etter-expos-nmr-granskning-%E2%80%93-kvinna-fr%C3%A5ntas-sina-vapen> (Artikkelen også som pdf i tilsvar vedlegg 1)

Selv sier hun at hun ikke lenger er med i NMR. Svensk politi sier det motsatte, skriver ABC Nyheter. I Trondheim driver hun offentlige tv-sendinger på nett med alternative politiske budskap. VVP 4.7 sier at det eksempelvis kan være berettiget å identifisere ved overhengende fare for overgrep mot forsvarsløse personer, ved alvorlige og gjentatte kriminelle handlinger, når omtales identitet eller samfunnsrolle har klar relevans for de forhold som omtales, eller der identifisering hindrer at uskyldige blir utsatt for uberettiget mistanke. ABC Nyheter mener at alle disse forholdene kan være tilstede i denne saken – eventuelt i form av medvirkning gjennom tv-sendingene. At «omtales identitet eller samfunnsrolle har klar relevans for de forhold som omtales» mener vi vanskelig kan bestrides.

ABC Nyheter opplyser at de i etterkant av artikkelen har anmeldt Alternativ Media, fordi «Rønning/Virtanen hatt flere tv-sendinger hvor journalist Ola Karlsen er blitt angrepet og hengt ut med navn og bilde. TV-sendingene har ført til hets i kommentarfeltet til Alternativ Media, til truende meldinger på Karlsens egen Facebook-vegg og i tilknytning til andres blogger og Twitter-kontoer.

Språkbruken blir oppfattet som såpass truende, at Karlsen har politianmeldt Rønning for trusler og ærekrenkelser.

Rønning er også anmeldt for dokumentfalsk ved å gjengi på nytt en falsk Facebook-kommentar som er tilbakevist som en fabrikkasjon.»

Anmeldelsen ble innlevert til politiet 16. desember 2019, og ligger i vedlegg 9 i tilsvaret.

ABC Nyheter skriver «Rønning hevder i sin PFU-klage at det er ABC Nyheters artikkel som har utløst overfallet fordi vi har navngitt paret og satt Virtanen i nazi-gapestokken. Som tidligere nevnt har paret i full åpenhet kjørt live tv-sendinger og drevet nettstedet og Facebook-siden for sine Alternative nyheter. Et enkelt søk gir lett hjemmeadressen til Rønning.»

Klager hadde ikke ytterligere kommentarer.